

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

סֵדֵר

לְמוֹד יוֹמֵי יְרוּשָׁלַיִם

בְּמִקְוֵי וּפְיֻסוּק מְלֶא

הוֹצָאָה מִיְחָדָת בְּעֶבְרֵי הַסִּידֵי בְּרִמְלֵב תַּלְמוּדֵי הַיִּכָּל הַקֹּדֶשׁ

שְׁלוֹמֻדִים עַל פִּי הַדְרָכָת

מֶרֶן מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א

הַמְעוֹרָר לְלַמֵּד עַל פִּי סֵדֵר הַדָּרֵךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְנֵי הַקְּדוּשָׁה מוֹהֲרָ"ן זי"ע

לְהִיּוֹת בְּכֹל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (שִׁחּוֹת הַר"ן סִימָן כ"ח; ע"ו)

מִסֻּכַּת דְּמֵאֵי דְּפִים כ"ד - ל'

לְמוֹד לְיָמֵי שְׁבוּעַת פְּרִשְׁתַּי פִּי תִצְאָה

ה' אֶלּוּל - ו"א אֶלּוּל

שְׁנַת תשע"ד

יום ראשון – ה' אלול

[דף כ"ד ע"א]

רבי זעירא, רבי אחא, רבי תנחום בר חייה בשם רבי יהושע בן לוי: שלשה הן שהן מעשרין שלא ברשות: זה שנתערב מכלו בחולין. וזה שהוא לוקח מפסקיה של פותין. ונתרומת חוץ לארץ.

אמר רבי זעירא: זאת אומרת, שאינו נוטל דמין מן השבט, אם אמר את שהוא נוטל דמין מן השבט, הרי [שלא] ברשות תרם!

אמר רבי יוחנן: מעמא דרבי אלעזר, בשם שעשו פירות ארץ ישראל דמאי אחר רובן – אין תורמין ומעשרין מזה על זה. כד עשה פירות פותי ודאי אחר רובן – אין תורמין ולא מעשרין מזה על זה.

[דף כ"ד ע"ב]

רבי בון בר חייה בשם רבי זעירא: עציץ – עשו אותו ספק.

והתנינן: עציץ נקוב – מקדש בפרם, ושאינו נקוב – אינו מקדש בפרם. [ויקדש] מספק! כמה דתימר: מן הודאי על הדמאי – תרומה, ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשרות. ואמר מן הדמאי על הדמאי בן.

רבי בון בר הניא בשם רבי שמואל בר רב יצחק: זאת אומרת, ספק דימוע בספק תרומות מעשר של דמאי – פטור מן הודאי.

הדרן עלך הלוקח מן הנחתום

[דף כ"ה ע"א]

פרק ששי

מתני' המקבל שדה מישראל, מן העבו"ם, מן הכותי – חולק לפניהן. החוכר שדה מישראל – תורם ונותן לו. אומר רבי יהודה: אימתי? בזמן שנתן לו מאותה השדה, ומאותו המין. אבל אם נתן לו משדה אחרת, או מפין אחר – מעשר ונותן לו.

החוכר שָׁדָה מִן הָעֲבוּ"ם – מְעִשֵׁר וְנוֹתֵן לוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִף הַמְּקַבֵּל שָׁדָה אֲבוֹתָיו מִן הָעֲבוּ"ם – מְעִשֵׁר וְנוֹתֵן לוֹ.

גמרא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: זֶה דִּבְרֵי רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. אָבֵל דִּבְרֵי חֲכָמִים, מִיִּשְׂרָאֵל – חוֹלֵק. מִן הָעֲבוּ"ם – תוֹרֵם.

וְתַנִּי בֶּן: הַחֹכֵר [הַמְּקַבֵּל] שָׁדָה מִן הָעֲבוּ"ם – תוֹרֵם [מְעִשֵׁר] וְנוֹתֵן לוֹ. אָמַר רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מָה אִם יִרְצֶה הָעֲבוּ"ם הַזֶּה לְשַׁלֵּא לְעִשֵׂר פִּירוֹתָיו – אֵינּוּ רִשְׁאִי? אֵלֶּא חוֹלֵק וּמַנִּיחַ לְפָנָיו.

רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יִנְאִי: אַתֶּם, גַּם אַתֶּם (במדבר יח), לְרַבּוֹת שְׁלוּחֲכֶם. מָה אַתֶּם – בְּנֵי בְרִית, אִף שְׁלוּחֲכֶם – בְּנֵי בְרִית. אַתֶּם – עוֹשִׂין שְׁלִיחַ, וְאֵין הָעֲבוּ"ם עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ.

רַבִּי יִסָּא סָבַר מֵימַר: אֵין הָעֲבוּ"ם עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ בְּיַד אַחַר חֲבִירוֹ. הָא בְּיִשְׂרָאֵל – עוֹשֶׂה. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: וּמִינָהּ, אוֹתֵן [אַתֶּם] עוֹשִׂין שְׁלִיחַ. וְלֹא בְּיִשְׂרָאֵל? וְדַכוּתָהּ, אֵין הָעֲבוּ"ם עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ אֲפִילוּ בְּיִשְׂרָאֵל.

התיב רב הושעיה: והא מתניתא מסייע לרבי יוחנן, אמר רבן שמעון בן גמליאל: מה אם ירצה העכו"ם תזה שלא לתרום אינו תרום! אמר רבי בא: במאמין על ידיו.

החוכר – בפירות. השוכר – במקעות. המקבל – למחצה לשליש ולרביע.

עד כדון עכו"ם, כותי? נישמעניה מן הדא: הנותן שדהו בקבלה לעכו"ם ולכותי, עד [אף על פי] שלא באו לעונת המעשרות – אינו צריך לעשר על ידיו. משבאו לעונת המעשרות – צריך לעשר על ידיו.

עד כדון במקום שישארל מצויים. במקום שאין ישראל מצויין? נישמעניה מן הדא: רבי סימון היו לו שדות בהר המלך. שאל לרבי יוחנן, אמר ליה: הבירן ואל תשכירם לעכו"ם. שאל לרבי יהושע בן לוי, ושאר ליה. סבר רבי יהושע בן לוי: מקום שאין ישראל מצויין – כהדא סוריא.

דהדא סוריא נישמעניה מן הדא: רבי חגי נחית לחמין, אתון שאלון ליה, אילין דבר עשתור, בגין דלית ישראל שכיחי ואנן

מוזגרינ לעמים, צריכין לעשר אגז על ידיהזן? שלח שאל לרבי זעירא. שאל רבי זעירא לרבי אימי. אמר ליה: אינו צריך לעשר על ידיהזן. מינה את שמע: להשפיר ברבי יוסי.

ועוד מן הדא דאמר רבי חנינא בריה דרבי אבהו: אבא הוה ליה עובדא, שלח שאל לרבי חייא ולרבי יסא ולרבי אימי, והורין ליה להשפיר, ברבי יוסי. הא לעשר על ידיהזן – אינו מעשרין על ידיהזן.

קיבל ממנו שדה לקצור בְּחֵיטִים. עֲנָבִים לְבָצוֹר בַּיּוֹן. זֵיתִים לְמִסּוֹךְ בְּשֶׁמֶן – מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ. אֵיתָא חָמוּי, עַד שְׁלֹא זָרַע – תּוֹרֵם [הולק]. מְשׁוֹרַע – מְעַשֵּׂר!

[דף כ"ה ע"ב]

אמר רבי חנינא: תיקנו במקבל שלא תבור ארץ ישראל. ברם הקא – זורעה [זרועה] הוא.

קבל ממנו שדה לקצור בשחרי [שבולים]. עֲנָבִים לְבָצוֹר בְּסִלֵי עֲנָבִים. זֵיתִים לְמִסּוֹךְ בְּסִלֵי זֵיתִים – מְנִיחַ כְּמוֹת שֶׁחֵן. הָא מְאוּתָה חֵמִין שְׁלֹא מְאוּתָה הַשְּׂדֵה, מְאוּתָה הַשְּׂדֵה שְׁלֹא מְאוּתָה חֵמִין –

מעשר ונותן לו! תני רבי חייא: מאותה השדה, בין מאותו הפיון
 בין מפיון אחר – תורם ונותן לו. משדה אחרת, בין מאותו הפיון
 בין מפיון אחר – מעשר ונותן לו.

מתניתא – פרבן שמעון בן גמליאל, מה דתני רבי חייא –
 בחכמים! ופליגא? אתינן, מתניתין במקום פלוני נהגו לעשות
 שעורין כפליים כהטים. מה דתני רבי חייא – במקום שננהגו
 לעשות שעורים כהטים.

הכא את אמר: תורם ונותן לו, וכא את אמר: מעשר ונותן לו!
 חבריא בשם רבי יוחנן: קנסו חכמים בחוכר מן העבו"ם, ולא
 קנסו בחוכר מישראל.

רבי לא בשם רבי יוחנן: תפשה מדת הדין בחוכר מן העבו"ם,
 ולא תפשה בחוכר מישראל.

מתניתא מסייעא לדין, ומתניתא מסייעא לדין. מתניתא מסייעא
 לחבריא לרבי אילא, החוכר שדה מישראל – תורם ונותן לו.
 רבי מאיר אומר: מעשר ונותן לו. הוא רבנין אמרין: קנסו חכמים

בְּחֹכֵר מִן הָעֶבְרִיִּים, וְלֹא קָנְסוּ חֲכָמִים בְּחֹכֵר מִיִּשְׂרָאֵל. וַיֵּשׁ קָנָם בְּיִשְׂרָאֵל?

אֲלֹא הָא הֲכֵנִי, רַבְּנִין אָמְרִי, תְּפִשָּׂה מִדַּת הַדִּין בְּחֹכֵר מִיִּשְׂרָאֵל. וְרַבִּי מֵאִיר אָמַר: אֵין, תְּפַסֵּחַ מִדַּת הַדִּין בְּחֹכֵר מִיִּשְׂרָאֵל.

מִתְנִיתָא מְסִיעַ לְרַבִּי לָא [חֲכָרִיא], הַחֹכֵר שָׁדָה מִן הָעֶבְרִיִּים – מַעֲשֵׂר וְנֹתֵן לוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: תּוֹרֵם וְנֹתֵן לוֹ. הָא רַבְּנִין אָמְרִי: תְּפִשָּׂה מִדַּת הַדִּין בְּחֹכֵר מִן הָעֶבְרִיִּים, וְלֹא תְּפִשָּׂה מִדַּת הַדִּין בְּחֹכֵר מִיִּשְׂרָאֵל, רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר:

[דף כ"ז ע"א]

לֹא תְּפִשָּׂה מִדַּת הַדִּין בְּחֹכֵר מִן הָעֶבְרִיִּים. אֵית בֵּר נֶשׁ דִּימֵר הָדָא מִיִּלְתָּא? אֲלֹא, הֲכֵנִי, קָנְסוּ חֲכָמִים בְּחֹכֵר מִן הָעֶבְרִיִּים, וְלֹא קָנְסוּ חֲכָמִים בְּחֹכֵר מִיִּשְׂרָאֵל. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: לֹא קָנְסוּ חֲכָמִים בְּחֹכֵר מִן הָעֶבְרִיִּים.

לפיקד, אם חזר העכו"ם ונתגייר, או שמכרן לישראל אחר – מותר [תורם]. מאן דאמר תפשה – ניהא. מאן דאמר קנסו, בידו. אמר רבי יוחנן: מן המסיקין שנו. מתוך שאת אומר לו בן, אף הוא דוחק עצמו ופודה אותה.

הלקה ב'

מתני' פהן ולוי שקיבלו שדה מישראל, בשם שחולקין בחולין – כף חולקין בתרומה.

רבי אליעזר אומר: הפעשר שלחן, שעל מנת בן באו.

גמרא מתיבין רבנין לרבי אליעזר: במה קנו? אמר להם: אין אתם מודין לי שאם התנה לו ביניהן, שהן חולקין במעשרות. אפילו התנו, במה קנו? סתמא נעשה באומר: "תלוש מן הקרקע הנה שתיקנו לך מעשרותיו".

אמר [אמר] ליה: אופנא לית לון, אופנא לית לסתמא, נעשה באומר: "תלוש מן הקרקע הנה שיקנה לך אחד מעשרה שבו".

תְּנִי: בַּהֲזֵן מִכַּהֵן. לֹא מִלֹּא. יִשְׂרָאֵל מִיִּשְׂרָאֵל – הוֹלְקִין לַמַּעֲשָׂוֹת.
לְמִי נִצְרָכָה? לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר! אַף עַל גַּב דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: מַעֲשֵׂר
שְׁלַחַן שְׁעַל מְנַת כֵּן בָּאוּ, מוֹדֵי הוּא הִכָּא שְׁהֵן הוֹלְקִין בְּמַעֲשָׂוֹת.

יִשְׂרָאֵל שְׁקִיבֵל שְׁדָה מִכַּהֵן, אָמַר לוֹ: "עַל מְנַת שְׁיָהוּ הַמַּעֲשָׂוֹת
שְׁלִי", או "שְׁלָדָ", או "שְׁלִי וְשְׁלָדָ" – מוֹתֵר.

בַּהֲזֵן שְׁקִיבֵל שְׁדָה מִיִּשְׂרָאֵל, אָמַר לוֹ: "עַל מְנַת שְׁיָהוּ הַמַּעֲשָׂוֹת
שְׁלִי" – מוֹתֵר. "שְׁלָדָ" – אָסוּר. "שְׁלִי וְשְׁלָדָ" – אָסוּר. קִיבְלָה מִפְּנֵי
כְּדָרָדָ הַמְּקַבְּלִין – מוֹתֵר, וְאִם לֹא – אָסוּר.

כֵּן אֵין הַמַּעֲשָׂוֹת שְׁלַחַן? אֵלָא הַכְּנִי: "שְׁלִי – שְׁלִי. שְׁלָדָ –
שְׁלִי וְשְׁלָדָ", אִם קִיבְלָה מִפְּנֵי כְּדָרָדָ הַמְּקַבְּלִין – מוֹתֵר. וְאִם לֹא –
אָסוּר.

יִשְׂרָאֵל שְׁקִיבֵל שְׁדָה מִיִּשְׂרָאֵל "עַל מְנַת שְׁיָהוּ הַמַּעֲשָׂוֹת שְׁל זֶה"
– אָסוּר. "שְׁאֲמַלֵּם אֲנִי וְאַתְּנֵם לְזֶה" – מוֹתֵר.

וְלֹא דָא הִיא קְדָמִיתָא? אָמַר רַבִּי אַחָא: אִם תִּירְצָה בִּינִיחָן.

[דף כ"ז ע"ב]

אמר רבי יוסי: הא דתימר מותר – בשקיבלה בדרף המקבלין. והן דאת אמר אסור – בשלא קיבלה ממונו בדרף המקבלין.

אתיא דרבי יוסי – ברבי יוחנן, ודרבי אחא – ברבי יוסי בי רבי חנינא. דרבי יוסי בי רבי חנינא אמר: אדם נותן מעשרותיו בטובת חניניה. רבי יוחנן אמר: אין אדם מביא מעשרותיו בטובת הנאה.

מאי טעם דרבי יוסי בן חנינא? (במדבר ה, י) ואיש את קדשיו לו יהיו. מה עביד ליה רבי יוחנן? יתנם לכל מי שירצה.

מתניתין פליגא על רבי יוסי בי רבי חנינא! קונם פהנים וליים נהנין לי – וטלו בעל פרחו! פתר לה: באומר: "אי אפשי ליתן מתנה כל עיקר!" תדע לה שחיא בן, דתנינן: פהנים אלו, לויים אלו נהנין לי – וטלו אחרים.

מתניתין פליגא על רבי יוחנן! אמר הוא ישראל לישראל: "הילך סלע זה, ותן בכור זה לכן בתי פהן". פתר לה: ברוצה ליתנו

לְשָׁנִים כְּהַנִּים, וּבֶן בְּתוֹ אֶחָד מֵהֶן, וְהוּא אָמַר: "הִילָךְ סָלַע זֶה וְתֵן פּוֹלֵן לְבֶן בְּתִי כְּהֵן".

בְּעוֹן קוֹמֵי רַבִּי זְעִירָא: בְּהֵדָא כְּהֵן לְיִשְׂרָאֵל מַה דְּרַבִּי יוֹסִי בֶן הַנִּינָא אָמַר? לֹא אֲגִיבֶן.

רַבִּי הֲזַקִּיחַ בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא אָמַר: הֲכִין אָמַר לֹזֵן, עַל דְּעָתִיחַ דְּרַבִּי יוֹסִי בֶן הַנִּינָא, כְּהֵן לְיִשְׂרָאֵל לְמַה הוּא אֲסוּר? מִפְּנֵי מְרֵאִית הָעֵינִי! אֹפֵן רַבִּי יוֹחָנָן אֵית לֵיהּ: יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל אֲסוּר – מִפְּנֵי מְרֵאִית עֵינֵי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: הִילּוּל קֳדָשִׁים יֵשׁ כְּאֵן וְתִמַּר מִפְּנֵי מְרֵאִית עֵינִי?

וְעוֹד מִן הֵדָא דְּתַנִּי: הַכְּהָנִים וְחֻלּוּיֵם הַמְּסִייעִין בְּבֵית הַגְּזֵרוֹת – אֵין לָהֶן לֹא תְרוּמָה וְלֹא מַעְשֵׁר, וְאִם נָתַן – הָרִי זֶה חֻלּוּל, שְׁנֵאמַר: וְלֹא יַחַלְלוּ אֶת קֳדָשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהֵן מְחַלְלִין אוֹתָן.

יֹתֵר מִיכֵן אָמַרוּ: תְּרוּמָתָן – אֵינָה תְּרוּמָה, וּמַעְשְׂרוֹתָן – אֵינֶן מַעְשֵׁר, וְהַקְּדִישׁוֹן – אֵינֶן הַקְּדִישׁ! וְעַלִּיתָן הַפְּתוּב אֹמַר (מִיכָה ג', יא): רֵאשִׁיחַ בְּשַׁחַד יִשְׁפֹּטוּ, וּכְהֵנִיחַ בְּמַחִיר יִירוּ – הַמְּקוֹם מְכִיא

עליהן שלש פורענות. הדיא הוא דכתיב (שם פסוק יב): לָבֵן
בְּגִלְלָכֶם צִיּוֹן שְׂדֵה תַחְרֹשׁ וְגו'.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן! המקדש בתרומות ובמעשרות,
ובמתנות, ובמי הטאת, ובאפר הטאת – הרי זו מקודשת, אף על
פי ישראל!

פתר לה: בתרומה שנפלה לו מאבי אמו כהן.

כהן שמכר שדה לישראל, ואמר לו: "על מנת שיהיו הפעשרות
שלי" – המעשר שלו. מהו שימכרה לכהן?

נישמעינה מן הדיא דרבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש:
המוכר מעשרות שדהו לחבירו – לא עשה כלום. וולדי שפחהו
לחבירו – לא עשה כלום. עוברי בהמתו לחבירו – לא עשה כלום.
אזיר חורבתו לחבירו – לא עשה כלום.

אלא מוכר לו שדה, ומשייר לו מעשרותיה. מוכר לו שפחה,
ומשייר לו וולדה. מוכר לו בהמה, ומשייר לו עובריה. מוכר לו
חורבת, ומשייר לו אזרא.

יום רביעי – ח' אלול

[דף כ"ז ע"א]

וְהִיאֵךְ אֶפְשָׁר לְאָדָם לְמִכּוֹר אֲוִיר חוֹרְבָתוֹ לְחִבְרִיר? תִּפְתָּר:
בְּאֹמַר לוֹ: "תְּלוּשׁ מִן הַחֶרֶבֶת הַזֹּאת שְׁתִּקְנָה לְךָ אֲוִירָה". וְכֹא –
קָרַע לְפָנָיו, שֶׁהוּא אֹמֵר לוֹ: "תְּלוּשׁ מִן הַקָּרַע הַזֶּה שְׁתִּקְנָה
אֶחָד מֵעֲשָׂרָה שֶׁבוּ".

בְּהֵן שֶׁמְכַר שְׂדֵה לְיִשְׂרָאֵל וְאָמַר לוֹ: "עַל מְנַת שְׂיִהְיוּ הַמַּעֲשָׂרוֹת
שְׁלִי" – הַמַּעֲשָׂרוֹת שְׁלוֹ. מַת – אֵין לְבָנָיו בְּמַעֲשָׂרוֹת. "לִי וּלְבָנָי"
"לִי וּלְיֹרְשָׁי" – יֵשׁ לוֹ בְּמַעֲשָׂרוֹת, וּלְבָנָיו בְּמַעֲשָׂרוֹת, וּלְיֹרְשָׁיו
בְּמַעֲשָׂרוֹת.

רַבִּי יוֹדֵן בַּר שְׁלוֹם בְּעֵא קוּמִי דְרַבִּי יוֹסִי: עַד כְּדוֹן בְּיֹרְשָׁיו שֶׁהֵן
מְדַבֵּר תּוֹרָה. אֶפִּילוֹ בְּיֹרְשָׁיו שְׂאִינֵן מְדַבֵּר תּוֹרָה?

"שְׂיִהְיוּ כָּל הַמַּעֲשָׂרוֹת שְׁלוֹ כָּל זְמַן שֶׁהוּא לְפָנָיו" – יְהוּ הַמַּעֲשָׂרוֹת
שְׁלוֹ כָּל זְמַן שֶׁהוּא לְפָנָיו. מְכַרָּה לְאַחַר – אֵין לוֹ בְּמַעֲשָׂרוֹת. הֲזֵר

ולקח מִפְּנֵי – תְּנִי רַבִּי חֵיִיא: אֵין לוֹ בְּפַעֲשָׁרוֹת. תְּנִי רַבִּי הוֹשְׁעִיא:
יֵשׁ לוֹ בְּפַעֲשָׁרוֹת.

אֲתֵיִן אֵילִין פְּלוֹגְתָּא בְּאֵילִין פְּלִגְתָּא. דְּתַנִּינן תַּפְּזִין: שְׁהַמְּגֵרֵשׁ אֶת
הָאִשָּׁה וְהַחֲזִירָה – עַל מְנַת בְּתוּבְתָהּ הָרֵאשׁוֹנָה הַחֲזִירָה. תְּנָא
רַבִּי חֵנָּא קוּמִי רַבִּי לָא: תְּרִין אַמּוֹרָאִין, חַד אָמַר: לְבַתּוּבָה אֲבָל
לָא לְתַנָּאִין. וְחֵרְנָא אָמַר: בֵּין לְבַתּוּבָה בֵּין לְתַנָּאִין. מֵאן דְּאָמַר
לְבַתּוּבָה אֲבָל לָא לְתַנָּאִין – יֵשׁ לוֹ [אֵין לוֹ] בְּפַעֲשָׁרוֹת. וּמֵאן
דְּאָמַר בֵּין לְבַתּוּבָה בֵּין לְתַנָּאִין – אֵין לוֹ [יֵשׁ לוֹ] בְּפַעֲשָׁרוֹת.

וְהַתְּנִי: קִיבֵל שְׂדֵה מִכְּהֵנַת – הַפַּעֲשָׁרוֹת שְׁלָה. נִישָׂאת לְיִשְׂרָאֵל –
חוֹלְקִין בְּפַעֲשָׁרוֹת. נְתַאֲרְמְלָה אוֹ נְתַגְרָשָׁה – חֲזָרָה לְתַחִילְתָּהּ!
כָּאן – שְׁמֹכֵר. כָּאן – שְׁקִיבֵל. וְהַתְּנִי רַבִּי חֵיִיא: "מְכָרָה" אָמַר רַבִּי
שְׁמוּאֵל בֶּר אַבְדִּימָא: תַּפְּזִין – יִצְאָת מִרְשׁוֹת שְׁנִיחָם. בְּרַם הָכָא –
יִצְאָת מִרְשׁוֹת מוֹכֵר וְלֹא יִצְאָת מִרְשׁוֹת לוֹקַח.

בְּהֵן שְׁמֹכֵר שְׂדֵה לְיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר לוֹ: "עַל מְנַת שְׁיָהוּ הַפַּעֲשָׁרוֹת
שְׁלוֹ אַרְבַּע אוֹ חֲמֵשׁ שָׁנִים" – יְכוּל הוּא לְמַחוֹת בְּיָדוֹ שְׁלֹא לְיַמְעָה
בְּרַם, שְׁלֹא לְזוֹרְעָה אִיסְטִים, שְׁלֹא לְעִשׂוֹתָהּ שְׂדֵה קְנִים. "שְׁלִי

לְעוֹלָם" – אִינּוּ יִכּוֹל לְמַחֲזֵת בְּיָדוֹ שְׁלֵא לִימָעָה בְּרַם, שְׁלֵא לְזוֹרְעָה
אִיסָטִים, שְׁלֵא לְעִשׂוֹתָהּ שְׁדָה קָנִים.

אַתָּא עוֹבְדָא קוּמֵי רַבִּי אַחָא בַר לָא: וְחֵיבֵיהּ מִיתָן לֵיהּ חַד מִן
עֲשָׂרְתֵי דְקָנִיא.

יִשְׂרָאֵל שְׁמֹכַר שְׁדָה לְבַהֲן, וְאָמַר לֹ: "עַל מְנַת שְׁיִהּוּ הַמַּעֲשָׂרוֹת
שְׁלִי אַרְבַּע וְחֲמִשׁ שָׁנִים" – מוֹתֵר. לְעוֹלָם – אָסוּר, שְׁאִין בַּהֲן
עוֹשֶׂה בַּהֲן.

בַּהֲן שְׁמֹכַר שְׁדָה לְיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר לֹ: "עַל מְנַת שְׁיִהּוּ הַמַּעֲשָׂרוֹת
שְׁלִד אַרְבַּע אוֹ חֲמִשׁ שָׁנִים" – אָסוּר. הָכָא אֵת אָמַר: מוֹתֵר, וְהָכָא
אֵת אָמַר: אָסוּר! כָּאן – זִפְהוּ בְּדָבָר שֶׁהוּא בְּרִשׁוּתוֹ. וְכָאן – זִפְהוּ
בְּדָבָר שְׁאִינוּ בְּרִשׁוּתוֹ!

הַלְכָה ג'

מתני' יִשְׂרָאֵל שְׁקַבֵּל מִבַּהֲן וּמִלְוֵי – הַמַּעֲשָׂרוֹת לְבַעֲלִים. רַבִּי
יִשְׁמַעֵאל אוֹמַר: הַקֶּרְתָּנִי שְׁקִיבֵל שְׁדָה מִירוּשְׁלָמִי – מַעֲשֵׂר שְׁנֵי
שָׁל יְרוּשְׁלָמִי. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: יִכּוֹל הוּא הַקֶּרְתָּנִי

[דף כ"ז ע"ב]

לעלות ולאכול בירושלים.

גמרא על דעתיה דרבי ישמעאל, אילו כהן כהן טמא שהיה שותף עם כהן טהור, שפא אין חולקין בפעשרות? תמן – יכול הוא למוכרן לכהן טהור אחר. ברם הכא – יכול [צריך] הקרתני לעלות ולאכול בירושלים.

הלכה ד'

מתני' המקבל זיתים לשמן, בשם שהולקין בחולין – כף חולקין בתרומה. רבי יהודה אומר: ישראל שקבל מכהן ומלוי זיתים לשמן, או למהצית שר – הפעשרות לבעלים.

גמרא רבי יהודה עבד זיתים בקרקע, ורבנין לא עבדין זיתים בקרקע. מעתה, אין יסבור רבי יהודה ברבי אליעזר, דרבי אליעזר אומר: הפעשרות שלהן, שעל מנת כן באו, והכי כהן ולוי שקבלו שדה מישראל – הפעשרות שלהן, שעל מנת כן באו.

פָּרְתוּ שֶׁל בְּהֵן שֶׁהִיְתָה שׁוֹמָא אֲצֵל יִשְׂרָאֵל, וְיִלְדָה בְּכוֹר – תְּבַכּוּר
לְכַהֵן; דְּבָרֵי רַבֵּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אֲמָרִים: אֵין תְּבַכּוּר אֲלָא
לְשִׁנְיָהּ.

אָמַר לָהֵן רַבֵּי יְהוּדָה: אֵי אַתֶּם מוֹדִים לִי בְּמַעֲשֵׂרוֹת שְׂדֵהוּ שְׁהוּא
שְׁלוֹ? אָמְרוּ לוֹ: מִפְּנֵי שֶׁהִשְׁדָּה – גּוֹפָה לְכַהֵן, וְחֶפְרָה – גּוֹפָה
לְשִׁנְיָהּ. אַף חֶפְרָה, אִם הִיְתָה גּוֹפָה לְכַהֵן – תְּבַכּוּר לְכַהֵן.

וְתַנֵּי בֵּן: הַשֵּׁם בְּאַחֲרֵיּוֹת שְׁנִיָּהּ, וְהַמּוֹכֵר [וְהַמְּקַבֵּל] בְּאַחֲרֵיּוֹת
הַנּוֹתָן.

בְּהֵן שְׁנַתָּן מְעוֹת לְיִשְׂרָאֵל לִיקַח לוֹ בְּהֵן פִּירוֹת לְמַחְצִית שְׂכָר,
אָמַר לוֹ: "הוֹתִירוּ אוֹ פְּחָתוֹ – שְׁלִי, וְחַמְעֵשְׂרוֹת – שְׁלָדָ" – מוֹתָר.

יִשְׂרָאֵל שְׁנַתָּן מְעוֹת לְכַהֵן לִיקַח לוֹ בְּהֵן פִּירוֹת לְמַחְצִית שְׂכָר,
אָמַר לוֹ: "הוֹתִירוּ אוֹ פְּחָתוֹ – שְׁלִי, וְחַמְעֵשְׂרוֹת – שְׁלָדָ" אִם נָתַן לוֹ
שְׂכָרוֹ – מוֹתָר, וְאִם לָאוּ – אָסוּר.

יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיָּה מוֹכֵר זְתִים בְּשֵׁשִׁים לֹזַג טְבוּלִים, אָמַר לוֹ: תִּגְּם לִי,
וְאֲנִי נוֹתֵן לָךְ שֵׁשִׁים לֹזַג מְתוּקָנִין – מוֹתָר. שֵׁשִׁים לֹזַג טְבוּלִין, וְאֲנִי

ואת חולקין את המעשרות – אסור. כדו – יתב ליה פוליה מותר,

כדו – יתב לה פלגא אסור!

אמר רבי יוסי: כאן – במרויח לו. ותני כן: אם היה מרויח לו –

אסור משום רבית, ומשום בזיון קדשים.

הלקה ה'

מתני' בית שמאי אומרים: לא ימכר אדם את זיתיו אלא לחבר.

בית הלל אומרים: אף למעשר. וצנועי בית הלל היו נוהגין פדברי

בית שמאי.

גמרא אמר רבי יוחנן: טעמא דבית הלל, דרף כני אדם לוכל

זיתיהו עטונין אלא על ידי עילה. בית הלל פדעתו, דתנינן: לא

ימכור לו פרה חורשת בשביעית, ובית הלל מתירין מפני שיכולין

לשחטו. ואורחיה דבר נש מיכוס תורא דידיה? על ידי עילה.

ושוין, שהוא מוכר לו שיבלין לעיסתו, אף על פי שיודע שאינו

עושה אותו בטרהרה.

יום חמישי – ט' אלול

[דף כ"ח ע"א]

תְּנִי: שׁוּי, שְׁאִין מוֹכְרִין גְּדִישׁ שֶׁל חֲטִין וְעֵבִיט שֶׁל עֲנָבִים וּמַעֲטָן
שֶׁל זְתִים אֵלָּא לְחֶבֶר, וְלָמִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ
בְּטַהֲרָה.

וְעֵבִיט שֶׁל עֲנָבִים לֹא תוֹרָה הִיא? לִית הֲדָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן?
דְּרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: בְּשֵׁם שְׁאֲמָרוּ: קָטָן – חוֹמְרִין. כֶּף אָמְרוּ: מַעֲטָין
שֶׁל זֵיתִים – חוֹמְרִין.

רַבִּי הִזְקִיָּה אָמַר רַבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רַבִּי יְרֵמְיָה: מַה פְּלִיגִין?
בְּחִיבּוּרִין, לְפִי שְׁבָכָל מְקוֹם נְשׁוּף – חִיבּוּר. מְעוּף – אִינוּ חִיבּוּר.
וְכֹא, אֲפִילוּ מְעוּף – חִיבּוּר. הָא הֲכִשְׁיִרִן – תוֹרָה.

קָם רַבִּי יוֹנָה עִם רַבִּי יְרֵמְיָה, אָמַר לוֹ, אֵת אֲמַרְתָּ הֲדָא מִלְתָּא?
אָמַר לֵיה: אִין מִינִי, אֲפִילוּ הֲכִשְׁיִרִן – הֵן חוֹמְרִין.

והתני: שוין, שאין מוכרין גדיש של הפים ועביט של ענבים ומעטן של זיתים אלא לחבר, ולמי שהוא יודע שהוא עושה אותן בטוהרה. ועביט של ענבים לא תורה היא? ודכוותה, מעטן של זיתים תורה היא!

מאי כדון? תיפתר ברבי מאיר, דרבי מאיר אמר: המוהל – כמשקת. אמר רבי זעירא: טעמא דבית שמאי, אין דרף חבר להיות מוכר זיתים אלא למעשר.

מהו צנועי? בשירי. אמר רב הסדא: כף שנינו, שחכש – נקרא צנועי.

הלכה ה'

מתני' שנים שבצרו את פרמיהן לתוך גת אחת, אחד מעשר ואחד שאינו מעשר, המעשר – מעשר את שלו והלקו בכל מקום שהוא.

גמרא אמר רבי אליעזר: דרבי מאיר הוא! דרבי מאיר אמר: לא התירו למכור דמאי אלא לסיטון בלבד. הוא פתר לה: המעשר

מעשר את שלו - ודאי, וחלקו בכל מקום שהוא - דמאי. רבי יונה
בעי: מוכר ודאי ומתקן דמאי?

[דף כ"ה ע"ב]

אין לך אלא בתיבא דאמר רבי יוחנן: דברי הכל היא! המעשר
מעשר את שלו - ודאי, וחלקו בכל מקום שהוא - דמאי. וחצי
חלקו שביד חבירו משלו [שבידו משל חבירו] - דמאי.

הלקה ו'

מתני' שנים שקבלו שדה באריות, או שירשו, או שנשתתפו -
יכול הוא לומר לו: "טול אתה חטים שבמקום פלוני, ואני חטים
שבמקום פלוני". "אתה יין שבמקום פלוני, ואני יין שבמקום
פלוני". אבל לא יאמר לו: "טל אתה חטים, ואני שעורים". "טול
אתה יין, ואני אטול את השמן".

חבר ועם הארץ שירשו אביהם עם הארץ - יכול הוא לומר: "טול
אתה חטים שבמקום פלוני, ואני חטים שבמקום פלוני". "אתה יין
שבמקום פלוני, ואני יין שבמקום פלוני". אבל לא יאמר לו: "טול

אתה חטים, ואני שעורים". "טול אתה הלח, ואני אטול את היבש".

גמרא תני: ישראל ועכו"ם שקנו שדה בסוריא – הרי הוא כמטבל וכמעשר מעורבין זה בזה; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: חלקו של ישראל – חייב, חלקו של עכו"ם – פטור.

רבי יסא בשם רבי חנינא: מה פליגיין? בשחלקו שדה בקמתה. אבל אם חלקו גדיש, אף רבן שמעון בן גמליאל מודה לרבי, שכל קלח וקלח – של שותפות היא.

אמר רבי יונה, רבי יוסי בשם רבי יוחנן: מה פליגיין? בשחלקו שדה בקמתה. אבל אם חלקו עמרים, אף רבן שמעון בן גמליאל מודה לרבי, שכל קלח וקלח – של שותפות הוא.

על דעתיה דרבי יונה, מה בין גדיש מה בין עמרים? בקוצר כל שהוא ומניח לפניו.

אמר רבי הושעיא: הדיא דתימא – שקנו על מנת שלא לחלוק. אבל אם קנו על מנת לחלוק, אף רבי מודה לרבן שמעון בן גמליאל – שזה חלק מביע לו משעה ראשונה.

אמר רבי יוסי: מליהון דרבנן פליגינן! דאמר רבי אבהו בלשם רבי יוחנן: [האחיז] השותפין – מחלוקת רבי ורבן שמעון בן גמליאל. האחין השותפין לא לחלוק הן?

הלכה זו

מתני' גר ועכו"ם שיירשו את אביהן עכו"ם – יכול הוא לומר לו: "טול אתה עבודה זרה, ואני אטול את הפעות". "אתה יין נסוף, ואני פירות". אם משבאו לרשות הגר – אסור.

המוכר פרות בסוריא, ואמר: "משל ארץ ישראל הן" – הניב לעשר. "מעושרין הן" – נאמן, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. "משלי הן" – הניב לעשר. "מעושרין הן" – נאמן, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. אם ידוע הוא שיש לו שדה בסוריא – הניב לעשר.

גמרא ישראל ועכו"ם שקנו ביתו של עכו"ם והיה שם יין נסוף ועבודה זרה ומעות – לא יאמר לו: "טול אתה יין נסוף ועבודה זרה, ואני מעות".

אמר רבי יוחנן: לא סוף דבר יין נסך ועבודה זרה ומעות, אלא אפילו היו שם שני צלמין, אחד עשוי כמין דלופקי, ואחד שאינו עשוי כמין דלופקי – לא יאמר לו: "טול אתה את שאינו עשוי כמין דלופקי, ואני נוטל את העשוי כמין דלופקי".

אמר רבי זעירא: ויאות! אילו חבר ועם הארץ שירשו את אביהן עם הארץ, והיו שם פירות מוכשרין ופירות שאינו מוכשרין, שפא אומר לו: "טול אתה את המוכשרין ואני נוטל את שאינן מוכשרין?"

והא מתניתא פליגא! "טול אתה עבודה זרה, ואני מעות". "אתה יין נסך, ואני פירות!" אומר סיפא ולית היא פליגא. אם משפא לרשות הגר – אסור. והכא מפיון שקנה – כמי שנכנס לרשותו!

עקילם הגר חילק עם אחיו, והחמיר על עצמו והוליק הנזיה לים המלח.

תלתא אמורין, חד אומר: דמי עבודה זרה הוליק לים המלח. וחרנא אומר: דמי חלקו של עבודה זרה הוליק לים המלח. וחרנא

אָמַר: עֲבוּדָה זָרָה עֲצֻמָּה הוֹלִיד לַיָּם הַפּוֹלָת. אֵלֶּא בְּשָׁבִיל לַעֲקוֹר
עֲבוּדָה זָרָה מִבֵּית אָבִא.

[דף כ"ט ע"א]

מתני' עם הָאָרְיָן שְׁאָמַר לְחֵבֵר: "קַח לִי אֲגוּדַת יָרֵק". "קַח לִי
גְלוּסְקִין אֶחָד" לֹקַח סֶתֶם - פְּטוֹר. אִם אָמַר: "זוֹ שְׁלִי, זֶה שְׁלִי
חֵבֵרִי" וְנִתְעַרְבוּ - חֵיִיב לַעֲשׂוֹת אֶפִּילוּ הֵן מֵאַה.

גמרא תַּפְּזוֹן תַּיְנִינֵן: נְאֻמְנִין עַל הַלְקָט וְעַל הַשְׁכָּחָה וְעַל הַפָּאָה
בְּשַׁעֲתָן. וְהֵכָא אֵת אָמַר הָכִין? תַּפְּזוֹן - שְׁתִּיקוּנֵן [שְׁתִּיקוּתוֹ] -
פְּטוֹר. בְּרַם הֵכָא שְׁתִּיקוּנֵן [שְׁתִּיקוּתוֹ] - חֵיִיב. וְתַיְנִי בְּן: אֵת
שְׁתִּיקוּנֵן [שְׁתִּיקוּתוֹ] - פְּטוֹר. נְאֻמְנֵן לְהַקְלִי [לְהַחְמִיר]. בְּרַם הֵכָא,
פִּירוּשׁוֹ לְהַקְלִי - (אִינוֹ) נְאֻמְנֵן.

תני: עבוי"ם שְׁהִיָּה צוּחַ וְאוֹמֵר: "בואוּ וטלוּ לָכֶם מִמְּנֵי פִירוֹת" "עַרְלָה הֵז" "נִטְעַרְבֵי הֵז" – אֵינּוּ נְאָמְנָא. אִם אָמַר: "מַעֲבוּ"ם פְּלוּנֵי תְּבֵאֲתִים" – נְאָמְנָא לְהַחֲמִיר; דְּבַרְי רַבִּי. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: דְּבַרְי הַעֲבוּ"ם לֹא מַעְלִין וְלֹא מוֹרִידִין.

רַבִּי יוֹדֵן בְּעֵי: הִיָּה צוּחַ לְפִי תוֹמוֹ. רַבִּי יוֹדֵן בְּעֵי: מִמָּה דְּתִימָא כּוּתִי – בְּעַבּוּ"ם. דְּאִיתְּפִלְגּוּן: כּוּתִי – אֵינּוּ בְּעַבּוּ"ם; דְּבַרְי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כּוּתִי – בְּעַבּוּ"ם לְכָל דְּבַר.

אָמַר רַבִּי בּוֹן בַּר חִיָּיא: וְהוּא שְׁיִהֵא רֹב מְכַנְסוּ מִשְׁלוֹ.

יִשְׂרָאֵל שְׁהִיָּה לוֹ אָרִים בְּסוּרְיָא וְשִׁילַח לוֹ פִירוֹת, וְאוֹמֵר: "הֲרֵי אֵלֹא מַעוֹשְׁרִין" – אֲנִי אוֹמֵר: מִן הַשּׁוֹק לְקַח. וְהוּא – שְׁיִהֵא אוֹתוֹ הַמִּין מְצוּי בַשּׁוֹק. לֹא סוֹף דְּבַר בְּשִׁאִין לוֹ מְאוֹתוֹ הַמִּין בְּתוֹךְ שְׁדַהּ, אֵלֹא אִפִּילוּ יֵשׁ לוֹ מְאוֹתוֹ הַמִּין בְּתוֹךְ שְׁדַהּ, מִפְּיֹן שְׁאוֹתוֹ הַמִּין מְצוּי בַשּׁוֹק – מוֹתֵר.

מִתְּנִיתִין דְּרַבִּי יוֹסִי! דְּתַנִּי: הַלּוֹקַח סֶתֶם – צְרִיף לְעֵשֶׂר; [דְּבַרְי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֵין צְרִיף לְעֵשֶׂר]. מַה נֵּן קְיָמִין? אִם בְּשִׁאֵמֵר לוֹ: "צֵא וּלְקַח לִי" – שְׁלוּחֹהּ הוּא! "צֵא וּלְקַח לְךָ" – שְׁלוֹ

הֲנִי אֵלֶּא כִּי נִן קַיִמִין: בְּמַתָּם. רַבִּי יוֹדֵה אֹמֵר: לֹא נִתְּפוּן הַמּוֹכֵר לְזִכּוֹת אֵלֶּא לְלוֹקָח. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: לֹא נִתְּפוּן הַמּוֹכֵר לְזִכּוֹת אֵלֶּא לְבַעַל הַמַּעוֹת, לְפִיכָּהּ, אִם נָתַן אַחַת יְתִירָה – רַבִּי יְהוּדָא אֹמֵר: שֶׁל לֹקָח. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: שֶׁל שְׁנֵיהֶן.

מַחֲלָפָא שְׂיטְתִּיהּ דְּרַבִּי יוֹסִי! תַּמָּן הוּא אֹמֵר: לֹא נִתְּפוּן הַמּוֹכֵר לְזִכּוֹת אֵלֶּא לְבַעַל הַמַּעוֹת, וְכֹא – אֶתְּ אָמַר הֲכִין! כָּאֵן – עַל יְדֵי מַעוֹתָיו שֶׁל זֶה, וְעַל יְדֵי רַגְלָיו שֶׁל זֶה – שְׁנֵיהֶן חוֹלְקִין.

תַּנִּי: רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר: אִם הִחֲלִיף אֶת הַמַּעֲהָ – צָרִיף לַעֲשׂוֹר.

[דף כ"ט ע"ב]

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: הֲדָא אָמַר: הַנּוֹתֵן מַעוֹת לְחֻבְרִין וְהַחֲלִיפֵן וְאָבְדוּ – חַיִּיב בְּאַחֲרֵיהֶן.

שְׂמוּאֵל אָמַר: בְּמַחֲלָק בִּידוּ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: וְהוּא שְׁנַטְל חֶלְקוּ בַּסּוּף. אָמַר רַבִּי יוֹנָה: צוּרְכָה לְדִין וְצוּרְכָה לְדִין! הֵילַק בִּידוּ וְנַטְל חֶלְקוּ בְּתַחֲלָה – אֵינוּ צָרִיף לַעֲשׂוֹר אֵלֶּא עַל שְׁלוֹ. לֹא חֵילַק בִּידוּ וְנַטְל חֶלְקוּ בַּסּוּף – אֵינוּ מַעֲשֵׂר אֵלֶּא עַל שְׁלוֹ.

תני: אומר הוא אדם לפועל: "הילך דינר זה ואכול בו!" "הילך דינר זה, שתה בו!" ואינו חושש על שכרו לא משום שביעית, ולא משום מעשרות, ולא משום יין נסך. אבל אם אמר לו: "צא ולקח לך כפר, ואני נותן לך דמים". "צא ולקח לך רביעית של יין, ואני נותן לך דמים" – חוששין על שכרו משום שביעית, ומשום מעשרות, ומשום יין נסך.

אמר רבי זעירא: נעשה החנווני שלוחו של בעל הבית לזפות לפועל. אמר רבי הילא: פועל זכה לבעל הבית משל חנווני, וחוזר וזוכה לעצמו.

מה נפקא מביניהון? הנה החנווני חרש. על דעתיה דרבי זעירא – לא חשש, שאין שליחות לחרש. על דעתיה דרבי הילא – חושש.

תני: לא יאמר אדם לחבירו: "הילך מאתים דינר ושקול על ידי לאוצר". אלא אומר הוא לו: "פרשני מן האוצר". וכן לא יאמר אדם לחבירו: "הילך מאתים זוז ושקול על ידי לאומנות". אלא אומר הוא לו: "פרשני מן האומנות".

הדרן עלה המקבל שדה

פָּרֵק שְׁבִיעִי

מתני' המזמין את חברו שיאכל אצלו, והוא אינו מאמינו על המעשרות – אומר מערב שבת: מה שאני עתיד להפריש למקור – הרי הוא מעשר, ושאר מעשר סמוך לו. זה שעשיתי מעשר – עשוי תרומת מעשר עליו, ומעשר שני – בצפוננו או בדרומנו, ומחולל על המעות.

גמרא אומר רבי יוחנן: מתניתן – בדמאי. הא בודאי – לא. הא מתניתין אומר: אפילו בודאי! דתנינן תמן: היו לו תאנים של טבל בתוך ביתו, והוא בבית המדרש או בשדה. אין תימר: בדמאי אגן קיימין – לית יכול! דתנינן: היו [הוא] דמאי.

מה אומר רבי יוחנן בדמאי לא בודאי, לא אומר אלא מתניתא בדמאי.

מה בין דמאי ומה בין ודאי? דמאי – אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו. ודאי – אין אדם מתנה אלא על דבר שהוא ברשותו.

רבי ינאי הוה ליה תנאי ודאי. שאל לרבי תניא רובא: מאי מתקנא בשבתא? אמר ליה: (דברים יד) למען תלמד ליראה את ה' אלהיך כל הימים – ואפילו בשבת.

מהו דחמת מינקל בלשי תלוי בוי? אמר ליה: עתיד את להנהיג שררה על ישראל!

רבי הושעיא היה לו תנאי ודאי. חדא איתא בשלה ירק, אנשיית מתקנתה. אתת לגבי רבי הושעיא, ושלח לזבדי בן לוי דיתקן לילא.

שבת קודש – י"א אלול

[דף ל' ע"א]

רבי בא בר ממל בעי: ולא הוה זבדי בר לוי צריך מיזבדיא לרבי הושעיא בירקא?

רבי זעירא בעי: מה נן קיימין? אי בשיש לו תנאי עליו ועל אחרים – אינו צריך לזכותו בירקא. ואם באין לו תנאי לא [אלא] עליו ולא על אחרים – צריך לזכותו בירקא!

רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו: איתתבת, ולא זבי זבדי בן לוי לרבי הושעיא בירקא!

אמר רבי ינאי: צריך שיהא זכור תנייניו. שמעון בר ווא בשם רבי יוחנן: וצריך להלחיש בשפתיו.

רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא: ולא נמצא כמתקן בשבת? אמר ליה: אדהי תנא.

רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא: ואינו אסור מפני אוכבן אוכלים? אמר ליה: מפררו כל שהוא.

רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא: ואינו אסור משום גזל? אמר ליה: רוצה הוא שיהא לו נחת רוח.

מיליהון דרבנין פליגינן! דאמר רבי שמואל בר רב יצחק: רבי ורבי יוסי בי רבי יהודה נתארחו אצל בעל הבית אחד. אול לישנא בישא, אמר ליה הב דעתך דאינון מחשדונא. יתיב ליה מעייני לון, וחוון עבדין נפשיין מזרקין אילין לאילין ומתקנין. ואינו רוצה הנחת רוח! רוצה הוא, אלא דלא בעי דחשדוניה.

תני: רבי יהודה אוסר. מה טעמא דרבי יודה? ויש אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו?

מודה רבי יודה, שהוא הולך ולוקח ממקום שלקח זה, ומעשרו. ויש אדם מפריש על דבר שאינו שלו? רבי אבהו בשם רבי יוחנן: עשו אותו כמוכר פירות טבולין לחבירו.

בהדא דתני: המוכר פירות טבולין לחבירו – הרי זה רץ אחריו ומתקנו. לא מצאו, אם ידוע שהפירות קיימין – מעשר עליהן. ואם לאו – אינו צריך לעשר עליהן. ספק קיימין ספק איז קיימין – מעשר עליהן, וקורא שם למעשרותיהם.

הלכה ב'

מתני' מזוגו לו את הכוס, אומר: מה שאני עתיד לשיר בשולי הכוס – הרי הוא מעשר, ושאר מעשר סמוך לו. זה שעשיתי מעשר – עשוי תרומת מעשר עליו. ומעשר שני בפיו, ומחולל על המעות.

גמרא ביני מתניתא: לענין מזיגת הכוס.

מה נן קיימין? אם באומר, מכבד – משקה מעורב הוא! ואם באומר לכשישתה – למפרע טבל שתה! אלא פי נן קיימין: באומר: "מכבד לכשישתה".

ולא נמצא מטלטל תרומה טמאה בשבת? אומר רבי אלעזר, משייר כל שהוא חולין פתח הוא דתנינן תמן: מטלטלין תרומה טמאה עם החולין.

ולא דמין! תמן – טמאה לצורף טהורה. ברם הקא – חולין לצורף טמאה. אומר רבי יוסי פי רבי בון: עם יציאתו מן הכוס קדיש.

[דף ל' ע"ב]

תמן תנינן: הלוקח יין מבין הכותים, תני: רבי יוסי ורבי שמעון אוסרין, שפא תבקע הנוד ונמצא זה שותה טבלים למפרע. והדא מתניתא לא ברבי יוסי ורבי שמעון היא? אומר רבי יעקב בר אידן: הכל מודין על הכוס, שהוא על אתר.

הלקה ג'

מתני' פועל שאינו מאמין לבעל הבית – נוטל גרונגרת אחת ואומר: זו ותשע הבאות אחריה – עשויות מעשר על תשעים

שאני אוכל, וזו עשויה תרומת מעשר עליהן, ומעשר שני באהרונות, ומחולל על המעות. וחושב גרוגרת אחת.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא יחשוף, מפני שהוא ממעט מלאכתו של בעל הבית. ורבי יוסי אומר: לא יחשוף מפני שהוא תנאי בית דין.

גמרא רבי אליעזר בשם רבי הושעיא: עשו אותו [כפועל] שאינו מאמין לבעל הבית.

פשיטא הדין מילתא: נשרפו הפירות – התרומה בטיבולה. נשרפה התרומה, לכשיאכלו הפירות – קדשה תרומה למפרע.

מהו חשד? מן מיכלה הוא מפיק תרומת מעשר.

תני: לא יחרוש אדם בפרתו בלילה וישפירנה ביום. לא יעשה בתוך שלו בלילה, וישכיר עצמו ביום. לא ירעיב עצמו, ולא יסגף עצמו, מפני שהוא ממעט במלאכתו של בעל הבית.

רבי יוחנן אול לחד אתר, אשכח ספרא איניוס. אמר להו: מהו בן? אמרו ליה: ציים. אמר ליה: אסור לך! ומה אם מלאכתו של

בְּשָׂר וְדָם – אֶת אָמַר אָסוּר, מְלֹאכֶתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – לֹא
כָּל שֶׁבֶן!

רַב הֵיִיא בַר אֲשֵׁי בְשָׁם רַב: תְּנַאי בֵּית דִּין – שְׁתֵּהּא תְרוּמַת
מַעְשָׂר – מְשַׁל פּוּעֵל [בְּעַל הַבֵּית], וּמַעְשָׂר שְׁנִי – שֶׁל בְּעַל הַבֵּית
[פּוּעֵל].

הַלְכָה ד'

מִתְנִי' הַלּוֹקַח יֵינ מִבֵּין הַבּוֹתִים – אֹמֵר: שְׁנֵי לֹגֵין שְׁאֲנִי עֲתִיד
לְהַפְרִישׁ – הָרִי הֵן תְּרוּמָה, וְעֵשְׂרָה – מַעְשָׂר, וְתִשְׁעָה – מַעְשָׂר
שְׁנִי, וּמִיחַל וְשׁוֹתָהּ.

גְּמָרָא תְנִי: רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹסְרִין שְׁמָא תְּבַקַּע הַנּוֹד
וְנִמְצָא שׁוֹתָהּ טְבָלִים לְמַפְרַע.

לֹא בְּטַעְמִיהָ דְהִדִּין טַעְמִיהָ דְהִדִּין! טַעְמָא דְרַבִּי יוֹסִי – שְׁמָא יִסְיַע
[וְשִׁיחָא מְסִיִּים]. טַעְמָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן – שְׁמָא יִשְׁכַּח וְיִשְׁתָּה אֶת
הַשָּׂאָר.

